

De georganiseerde anarchie en de ICT

Hans Kuné
a.j.kune@bureau.rug.nl

Samenwerken II

In het vorige nummer schreef Hans Kuné dat het moeilijk is om binnen de RUG samen tot één standaard met betrekking tot computersystemen te komen. Deze keer een ander probleem op ICT-gebied...

Wetenschap, zo heb ik wel eens ergens gelezen, is georganiseerde anarchie. Een onderzoeker kan niet voorgeschreven worden wat hij of zij moet onderzoeken, noch wat het resultaat van het onderzoek moet zijn en ook niet hoe lang het mag duren voordat het resultaat er is.

Iedereen die ooit een heel klein beetje met wetenschappelijk onderzoek of met wetenschappelijk onderzoekers te maken heeft gehad, weet: een onderzoek vertrekt in richting A, blijkt na enige tijd op een spoor richting B te zitten en het onderzoekspaper gaat uiteindelijk over C.

Verder trekt wetenschap zich ook in het geheel niets aan van de organisatorische grenzen die er getrokken zijn op de tekentafels van wetgevers, planners en geldschieters. Een ontdekking in vakgebied D kan een doorbraak in vakgebied E tot stand brengen en wetenschappers die in de gang naast elkaar zitten, hebben misschien wel niets met elkaar te maken (behalve op het intermenselijke koffie- en vergadervlak), terwijl ze intensief inhoudelijk contact hebben met wetenschappers aan het andere eind van de wereld.

Kortom: wetenschap is georganiseerde anarchie, een wanhoop

voor iedere rechtgeaarde planner en bureaucraat en een wanhoop in het kwadraat dus voor iedere ICT'er. Want in een organisatie werkt ICT alleen maar als er heldere indelingen, regels en procedures zijn en ja, hoe krijg je die rond in een universiteit?

Overdrijf ik? Ja, een beetje wel, maar toch is het wel degelijk zo, dat de universiteit als organisatie gekleurd is door de anarchie die eigen is aan de wetenschap.

RUG-identiteit

Neem nu zo iets simpels als de gedachte dat alle medewerkers van de universiteit een centraal username en password uitgereikt zouden moeten krijgen. Een zeer voor de hand liggende gedachte, gereceneerd vanuit overwegingen die te maken hebben met efficiency, goed beheer en bestuur. Zodra iemand een officiële werkrelatie met de RUG heeft, wordt zij als zodanig geregistreerd en krijgt zij op basis van deze registratie een 'RUG-identiteit', waarmee zij het netwerk op kan, e-mail en andere nuttige programma's kan gebruiken en waarop wellicht ook de uitreiking van pasjes voor magazijnen en dergelijke kan worden gebaseerd.

➤ Helder toch? Officiële werkrelatie? Ja? Dan RUGvoorzieningen geven. Nee? Dan niet. En simpel ook. Dat wil zeggen: in een bedrijf is dit simpel. Maar aan een universiteit niet.

Volgens de personeelsafdelingen van de faculteiten van de RUG wordt iedereen die een officiële werkrelatie heeft met de RUG geregistreerd in het officiële personeelsinformatiesysteem PeopleSoft. Ik kan dat weten, want ik ben zelf langs de personeelsafdelingen geweest en heb het daar gevraagd. Toegegeven: er worden wat uitzonderingen gemaakt.

Mensen die heel kort aan de RUG werken, worden niet altijd overal geregistreerd. Het kan bijvoorbeeld voorkomen, dat een uitzendkracht voor zegge en schrijve één dag aangetrokken wordt. Het heeft weinig zin die mensen in het personeelsinformatiesysteem te registreren. Maar verder voeren we alle categorieën in.

Alaska

Volgens de IT-afdelingen van de faculteiten van de RUG is het in het geheel niet zo, dat iedereen die aan de RUG werkt in 'het systeem' zit. En ze vragen zich af of iedereen die in het systeem zit, wel aan de RUG werkt. Waarom deze mensen zulke twijfels hebben? Omdat ze heel vaak mensen aan de balie krijgen, voor wie even snel een account geregeld moet worden, omdat ze aan het werk moeten. Niemand die die mensen dan kent, behalve een onderzoeker bij een basiseenheid, die klaarblijkelijk geregeld heeft, dat zij aan de slag moet.

De indruk van de IT-ers is, dat de personeelsafdelingen wel iedereen invoeren, waarover bij de

personeelsafdeling gegevens binnenvolgen, maar van lang niet iedereen komen gegevens binnen bij de personeelsafdelingen. Dat kun je zo hebben, als het onderzoek richting F is ingeslagen en er voor die richting geld en subsidies binnengekomen zijn. Zo'n onderzoeker wordt dan helemaal niet door de RUG betaald, maar moet wel snel binnen de RUG aan de slag. Dat zij als medewerker van de RUG geregistreerd wordt, is niet van doorslaggevend belang, dat zij snel een account krijgt om te communiceren met Alaska wel.

Om erachter te komen hoe groot deze problematiek nu precies is, zijn de bestanden van het officiële personeelsinformatiesysteem en de facultaire bestanden met de accounts eens naast elkaar gelegd. Zouden de cynici van de IT-afdelingen gelijk hebben? Of valt het allemaal wel mee en wordt wel degelijk iedereen – of bijna iedereen – netjes geregistreerd?

U raadt het al: de cynici hadden gelijk. Ongeveer een kwart van de mensen die een facultair account krijgen, zit helemaal niet in PeopleSoft. Die mensen werken wel aan de RUG, doen daar van alles en dragen hun steentje bij aan de faam van onze instelling op het gebied van onderzoek en onderwijs, maar worden door de RUG niet als medewerkers herkend. Dat is de administratieve vertaling van het begrip 'georganiseerde wetenschappelijke anarchie'.

'Het systeem'

Betekent dat nu, dat we nooit in staat zullen zijn om zo'n mooi en helder systeem op te bouwen, als hier boven werd geschilderd?

Nou nee, dat hoeft natuurlijk ook weer niet. Het betekent alleen dat zo'n systeem niet op een bureaucratische manier kan worden opgebouwd. In een niet-anarchistisch bedrijf kan men uitgaan van de definitie: geregistreerd werkt hier, niet geregistreerd werkt hier niet.

Ons bedrijf is veel interessanter. Wij moeten uitgaan van de definitie van de realiteit, zoals ik dat maar noem. Onze procedures moeten erop gericht zijn om de medewerkers op te sporen. En liefst natuurlijk: tijdig op te sporen, zodat ze in 'het systeem' zitten voordat ze tot de ontdekking komen dat ze een username en password nodig hebben.

Dat stelt hoge eisen aan de organisatie: afdelingen moeten over de grenzen van hun eigen vakgebied heen kijken en met elkaar communiceren. Personeelsafdelingen, beheerders van basisgroepen, ICT-personeel en wie weet wie nog meer moeten flexibel met elkaar samenwerken.

Zijn daar procedures voor? Nu ja, die gaan natuurlijk gemaakt worden, zo is het ook wel weer. De projectgroepen zijn al bezig. Maar helpen zullen die procedures alleen als iedereen begrijpt dat er flexibel gewerkt moet worden over de muurtjes van de verkozene bureaucratie heen.

Dat is nu eenmaal het lot van eenieder die aan een universiteit werkt. Je kunt domweg niet op je stoel zitten en altijd volgens op jouw functie toegesneden strakke regeltjes werken. De georganiseerde anarchie vereist dat we over de grenzen van onze domeintjes heen zoveel mogelijk met elkaar samenwerken.